8th International Symposium on Information Management in a Changing World

8. Uluslararası Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu

POST-TRUTH and INFORMATION MANAGEMENT

GERÇEK ÖTESİ ve BİLGİ YÖNETİMİ

November 1-3, 2018
H.U. Beytepe Campus,
Ankara, TURKEY

1-3 Kasım 2018
H.Ü. Beytepe Kampüsü,
Ankara, TÜRKİYE

ABSTRACTS | BİLDİRİ ÖZETLERİ

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

imcw2018.bilgiyonetimi.net
by2018.bilgiyonetimi.net

Bu etkinlik **TÜBİTAK** tarafından desteklenmektedir.

8. Uluslararası Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu

8th International Symposium on Information Management in a Changing World

Gerçek Ötesi ve Bilgi Yönetimi
Post-truth and Information Management

1-3 Kasım 2018
Hacettepe Üniversitesi, Beytepe Kampüsü
Ankara, Türkiye

November 1-3, 2018
Hacettepe University, Beytepe Campus
Ankara, Turkey

BİLDİRİ ÖZETLERİ – ABSTRACTS

Ankara, 2018

8. Uluslararası Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu, 1-3 Kasım 2018, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü, Ankara, Türkiye
http://by2018.bilgiyonetimi.net

8th International Symposium on Information Management in a Changing World, November 1-3, 2018, Hacettepe University Beytepe Campus, Ankara, Turkey
http://imcw2018.bilgiyonetimi.net

Editörler: Tolga Çakmak ve İpek Şencan

ISBN: 978-975-491-479-5

© 2018, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölüm ve yazarlar. / Hacettepe University Faculty of Letters, Department of Information Management and authors.

BY2018 Sempozyumu TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir. / IMCW2018 is supported by the Scientific and Technological Research Council of Turkey.

Bu kitabın katalog kaydını http://bilgiyonetimi.net/files/by2018-cip.mrc adresinden ya da aşağıdaki karekodu okutarak indirebilirsiniz.

Cataloging in Publication Data is available at http://bilgiyonetimi.net/files/by2018-cip.mrc
You can also download the MARC record of this book by scanning the QR Code given below.

Önsöz

BY2018: 8. Uluslararası Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu, 1-3 Kasım 2018 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmektedir. Sempozyum Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü tarafından düzenlenmektedir.

Sempozyum'un ana teması "Gerçek Ötesi ve Bilgi Yönetimi" olarak belirlenmiştir.

Oxford Sözlüğü tarafından 2016 yılının kelimesi olarak "Gerçek Ötesi" (Post-truth) kavramının seçilmesi bilginin doğruluğunu sorgulama konusunu ön plana çıkarmıştır. "Nesnel olguların, kamuoyunu şekillendirmede duygulardan ve kişisel inançlardan daha az etkili olması durumu" olarak ifade edilen "Gerçek Ötesi", bilgi yayılım süreçlerinde, bireylerin bilgi arama davranışlarında, bilginin kullanımında, bilgi ve belge üretiminde etkili olabilmektedir. Bireylerin sahte bilgi ile gerçek bilgiyi ayırt edebilmesi ve bu konuda farkındalık kazanmaları açısından Bilgi Yönetimi disiplini oldukça önemli bir işleve sahiptir. Bu nedenle, "Gerçek Ötesi" kavramının ve etkilerinin Bilgi Yönetimi disiplini çerçevesinde de ele alınması ve bilgi profesyonelleri tarafından tartışılması son derece önemlidir.

BY2018, bilgi profesyonellerini, iletişim bilimcileri, veri bilimcileri, müzecilik, dijital arşivler alanlarında çalışanları ve uygulamacıları bir araya getirmeyi, bilgi yönetimi alanındaki sorunları, gelişmeleri ve güncel konuları disiplinlerarası boyutta tartışmayı hedeflemektedir.

Preface

IMCW2018: The "8th International Symposium on Information Management in a Changing World" took place in Ankara, Turkey from November 1-3, 2018. It is organized by the Department of Information Management of Hacettepe University Beytepe Campus in Ankara, Turkey.

The main theme of the Symposium is "Post-truth and Information Management".

The Oxford Dictionary's selection of the term "Post-truth" as the word of the year in 2016 puts forward the need of questioning the accuracy of the information. Post-truth is defined as "relating to or denoting circumstances in which objective facts are less influential in shaping public opinion than appeals to emotion and personal belief" and can be effective in information dissemination processes, information seeking behaviors of individuals, production and use of information. Information management discipline has a very important function in terms of raising awareness of individuals for distinguishing the fake information and facts. For this reason, it is extremely important that the concept of "Post-truth" and its influences will be discussed within the framework of the Information Management discipline and by its professionals.

Komiteler / Committees

Sempozyum Eş Başkanları / General Co-chairs

Bülent Yılmaz, Hacettepe Üniversitesi

Özgür Külcü, Hacettepe Üniversitesi

Düzenleme Komitesi / Organizing Committee

Turgay Baş, Hacettepe Üniversitesi (Düzenleme Komitesi Eş Başkanı / Organizing Committee Co-chair)

Tolga Çakmak, Hacettepe Üniversitesi (Program Komitesi Eş Başkanı / Scientific Comittee Co-chair)

Meltem Dişli, Hacettepe Üniversitesi (Yerel Komite Başkanı / Local Comittee Chair)

Güleda Doğan, Hacettepe Üniversitesi

Şahika Eroğlu, Hacettepe Üniversitesi

Özgür Külcü, Hacettepe Üniversitesi

Semanur Öztemiz, Hacettepe Üniversitesi (Düzenleme Komitesi Eş Başkanı / Organizing Committee Co-chair)

İrem Soydal, Hacettepe Üniversitesi

İpek Şencan, Hacettepe Üniversitesi (Program Komitesi Eş Başkanı / Scientific Comittee Co-chair)

Zehra Taşkın, Hacettepe Üniversitesi

Bülent Yılmaz, Hacettepe Üniversitesi

Program Komitesi / Scientific Committee

Fuat Akal, Hacettepe Üniversitesi

Mehmet Ali Akkaya, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Umut Al, Hacettepe Üniversitesi

Gülten Alır, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dündar Alikılıç, Atatürk Üniversitesi

Aykut Arıkan, İstanbul Gelişim Üniversitesi

Sacit Arslantekin, Ankara Üniversitesi

Doğan Atılgan, Ankara Üniversitesi

Arsev Umur Aydınoğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Mihaela Banek Zorica, University of Zagreb

Turgay Baş, Hacettepe Üniversitesi

Didar Bayır, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Mustafa Bayter, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Peter G. Becker, The Hague University of Applied Sciences

Pervin Bezirci, İstanbul Üniversitesi

Kasım Binici, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Berat Bir, Marmara Üniversitesi

Joumana Boustany, Université Paris-Est Marne-la-Vallée

Mehmet Canatar, İstanbul Üniversitesi

Buket Candan, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Gobinda Chowdhury, Northumbria University

Gülçin Cribb, SMU Libraries

Tolga Çakmak, Hacettepe Üniversitesi

Tuba Çavdar Karatepe, Marmara Üniversitesi

Niyazi Çiçek, İstanbul Üniversitesi

Güler Demir, Kastamonu Üniversitesi

Hamid Derviş, Kastamonu Üniversitesi

Corrado Di Tillio, IFLA Section on Metropolitan Libraries

Hülya Dilek Kayaoğlu, İstanbul Üniversitesi

Milena Dobreva, UCL Qatar

Güleda Doğan, Hacettepe Üniversitesi

Luciana Duranti, The University of British Columbia

Fethiye Erbay, İstanbul Üniversitesi

Şahika Eroğlu, Hacettepe Üniversitesi

Małgorzata Fedorowicz-Kruszewska, Nicolaus Copernicus Univeristy in Toruń

John Gathegi, University of South Florida

Gonca Gökalp Alpaslan, Hacettepe Üniversitesi

Özlem Gökkurt Demirtel, Ankara Üniversitesi

Mauro Guerrini, University of Firenze

Rıfat Günalan, İstanbul Üniversitesi

Christine Hagar, San Jose State University

Türkay Henkoğlu, Adnan Menderes Üniversitesi

Munazza Jabeen, University of Balochistan

Asiye Kakırman Yıldız, Marmara Üniversitesi

Hamza Kandur, Marmara Üniversitesi

Leyla Kanık, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Esra İlkay Keloğlu İşler, Gazi Üniversitesi

Hasan S. Keseroğlu, Kastamonu Üniversitesi

İshak Keskin, İstanbul Üniversitesi

Tibor Koltay, Eszterházy Károly University

Ümit Konya, İstanbul Üniversitesi

Serap Kurbanoğlu, Hacettepe Üniversitesi

Kemalettin Kuzucu, Marmara Üniversitesi

Alpaslan Hamdi Kuzucuoğlu, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Özgür Külcü, Hacettepe Üniversitesi

Paul Nieuwenhuysen, Vrije Universiteit Brussel

Hüseyin Odabaş, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Esin Sultan Oğuz, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Tülay Oğuz, Ankara Üniversitesi

İnci Önal, Hacettepe Üniversitesi

Nebi Özdemir, Hacettepe Üniversitesi

Fahrettin Özdemirci, Ankara Üniversitesi

Nevzat Özel, Ankara Üniversitesi

Semanur Öztemiz, Hacettepe Üniversitesi

Coşkun Polat, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Fernanda Ribeiro, University of Porto

Mustafa Sağsan, Yakın Doğu Üniversitesi

Nihal Somer, İstanbul Üniversitesi

İrem Soydal, Hacettepe Üniversitesi

Burçak Şentürk, Marmara Üniversitesi

Zehra Taşkın, Hacettepe Üniversitesi

Tania Y. Todorova, University of Library Studies and Information Technologies, (ULSIT), Sofia, Bulgaria

Yaşar Tonta, Hacettepe Üniversitesi

Nazan Uçak, Hacettepe Üniversitesi

Burcu Umut Zan, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Yurdagül Ünal, Hacettepe Üniversitesi

Egbert John Sánchez Vanderkast, Universidad Nacional Autónoma de México

Bahattin Yalçınkaya, Marmara Üniversitesi

Filiz Yenişehirlioğlu, Koç Üniversitesi

Bülent Yılmaz, Hacettepe Üniversitesi

Sempozyuma gönderilmiş olan bütün bildiriler en az iki bilim komitesi üyesi tarafından çift körleme yöntemiyle değerlendirilmiştir. / All papers submitted to the symposium were evaluated by at least two scientific committee members with the double-blind method.

SPONSORLAR / SPONSORS

Altın Sponsorlar / Golden Sponsors

Gümüş Sponsorlar / Silver Sponsors

Destekler / Supports

BY2018 Sempozyumu TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir.

IMCW 2018 is supported by the Scientific and Technological Research Council of Turkey

Program

1 Kasım / November 2018, Perşembe / Thursday

09.00-09.30	Kayıt / Registration
09.30-09.45	Açılış / Opening
09.45-11.15	**Açış Konuşmaları / Keynote Speeches**
09.45-10.30	Knowledge Management in a Post-truth World *Kimiz Dalkir (p. 1)*
10.30-11.15	Video Konferans / Videoconference Truth in Context: Managing the Integrity of Research *Michael Seadle (p. 2)*
11.15-11.30	Ara / Break
11.30-12.30	**Sponsor Sunuşları / Company Presentations**
12.30-14.00	Öğle Arası / Lunch
14.00-16.00	**1. Oturum / 1st Session**
	Understanding "Post-truth" News in the Context of Social Media *Mehmet Oytun Cibaroğlu (p. 8)* Measuring Effects of Post-truth in Urban Archaeology: Istanbul Case *Tutku Tuncalı Yaman (p. 9)* "Illusion of Knowing" Among Freshmen in Evaluating Information Sources from Social Media *Leslin H. Charles (p. 10)* Practice What You Preach: Publishing an Open Text-Book on Information Management *Peter Becker (p. 11)* Lifelong Learning and Health Literacy: The Role of Libraries *Leila Hashempour (p. 12)*

1 Kasım / November 2018, Perşembe / Thursday

14.00-16.00	**2. Oturum / 2nd Session**
	Türkiye'de Farkındalık Düzeyi ve Yasal Yaptırımları Artan İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarının Bilgi Merkezleri Dünyası ve Bilgi Profesyonelleri için Anlamı
	Mehmet Ali Akkaya (s. 14)
	Altmetri ve Akademik Sosyal Ağlar: Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Akademisyenlerinin Akademik Sosyal Ağları Kullanım Düzeyleri
	Demet Işık, Özlem Gökkurt Demirtel (s. 16)
	Nesnelerin İnterneti: Toplumsal Hayata Etkileri
	Selda Ekici (s. 17)
	Bilgi Toplumunda İnsan Gücü: Türkiye'de Durum
	Emine Pınar Gevheroğlu, Bülent Yılmaz (s. 18)
	Kurumlarda Örtük Bilginin Ortaya Çıkması İçin Bir Öneri: Tavsiye Sistemleri
	Banu Fulya Yıldırım (s. 19)
16.00-16.30	Ara / Break
16.30-18.00	**3. Oturum / 3rd Session**
	Sosyal Medyada Dolaşan Her Bilgi Doğru Bilgi midir? Bilginin Sınanabilirliği Üzerine Bir Değerlendirme
	Erdinç Alaca, Özgür Külcü (s. 22)
	Sanal Duvarın Arka Yüzü: Merkezi Veri Depolama Ortamları ve İletişim Teknolojilerinin Bilgiye Tehdidi
	Türkay Henkoğlu (s. 23)
	Bilgi Kirliliği ve Doğrulama Sürecinde Kütüphanelerin Rolü
	İlker Çakmakkaya, Can Uzun (s. 24)
	Arşivsel Hakikat: Belgeler için Özgünlük, Güvenilirlik ve Devamlılık Yaklaşımı
	Bahattin Yalçınkaya (s. 25)

1 Kasım / November 2018, Perşembe / Thursday

16.30-18.00	**4. Oturum / 4th Session**
	Osmanlı Diplomatikasının Üstveri Belirleme ve Belge Erişimindeki Rolü *Elif Yılmaz Şentürk (s. 28)* Kent Arşivlerinin Ulusal Kültürel Arşiv Dünyamızdaki Anlam ve Önemi *Hüseyin Odabaş, Mehmet Ali Akkaya (s. 29)* Kültür Tarihi Bağlamında Osmanlı Dönemi Bilgi Merkezleri: Şiirin Belleğine Yansıyan Kütüphane-Matbaa-Arşiv Binaları *Özge Öztekin (s. 31)* Dijital Akustik Arşivler: Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yönetiminde Yeni Bir Tür Önerisi *Serkan İpekçi (s. 32)*
18.30-21.00	Gala Yemeği / Gala Dinner

2 Kasım / November 2018, Cuma / Friday

09.30-10.30	**Davetli Konuşma / Invited Speech**
	Gerçek Ötesi Dünyada Dijital Obezite ve Dijital Detoks *Tanol Türkoğlu (s. 3)*
10.30-11.00	Ara / Break
11.00-12.30	**Sponsor Sunuşları / Company Presentations**
12.30-14.00	Öğle Arası / Lunch

2 Kasım / November 2018, Cuma / Friday

14.00-15.30	**5. Oturum / 5th Session**
	Gerçek Ötesi ve Dijital Çağda Bilginin Güvenilirliği: Bilgi Merkezlerinin Sorumlulukları Üzerine Bir Deneme
	Özgür Külcü (s. 34)
	Alternatif Gerçekler ve Sahte Haberler: Gerçek Ötesi Çağda Bilgi ve Medya Okuryazarlığının Artan Önemi
	Halise Şerefoğlu Henkoğlu (s. 35)
	Sosyal Medya Kullanımında Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı ve Gerçek Ötesi Çağı'nda Bilgi Uzmanlarının Rolü
	Müge Yılmaz (s. 36)
	Gerçek Ötesi Bilgi: Kütüphanecilerin Bilgi, Medya ve Eleştirel Okuryazarlık ve Eğitimi Üzerindeki Etkileri ve Önemi
	Güler Demir (s. 37)
14.00-15.30	**6. Oturum / 6th Session**
	Kütüphanecilikte Yeni Bir Yaklaşım: Etkin Kütüphane
	Şerife Senem Güneysu Akgün, Serhat Açar (s. 40)
	Bilgi Hizmetlerinde Yenilikçi Yönetim
	Mustafa Bayter (s. 41)
	Halk Kütüphanelerinde Kullanıcı Merkezli Yenilikçilik Modeli Önerisi
	Erdinç Alaca (s. 42)
	Makerspace: Kütüphanelerin Yeni Hizmet Türü
	Ayşenur Güneş (s. 43)
15.30-16.00	Ara / Break

2 Kasım / November 2018, Cuma / Friday

16.00-18.00	**7. Oturum / 7th Session**
	Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bağlamında Göç Olgusu ve Halk Kütüphaneleri *Tubanur Büyükçolpan, Bülent Yılmaz (s. 46)*
	Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vakıf Üniversitesi Kütüphanelerinde Çalışan Kütüphanecilerin İş Doyumuna Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma *Ayşe Oktan, Mehmet Çetin (s. 48)*
	Kütüphane Afet Yönetiminde Coğrafi Bilgi Sisteminin Kullanımı *Alpaslan Hamdi Kuzucuoğlu (s. 49)*
	Kütüphane Deneyiminin Haritalandırılması: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kütüphanesi Örneği *Ramazan Çağrı Acar, Turgay Baş (s. 50)*
18.00-18.30	Kapanış / Closing Session

3 Kasım / November 2018, Cumartesi / Saturday

09.30-18.00	Sosyal Etkinlik / Excursion

Açış Konuşmaları ve Davetli Konuşma

Keynote & Invited Speeches

Açış Konuşması / Keynote Speech

Knowledge Management in a Post-truth World

Kimiz Dalkir

Director, School of Information Studies, McGill University

Montreal, Quebec, Canada

In a post-truth world, objective facts have less influence on opinions and decisions than emotions and personal beliefs[1]. People deliberately select those facts and data that support their preferred conclusions and classify any information that contradicts their beliefs as "false news[2]". This is not a recent problem but the Internet and social media allow information sharing at an incredible speed (practically real-time) and over a much greater geographic range (almost worldwide). There is also increasingly a crowd-sourcing approach to gathering information. PEW Research notes most people read news through their social networks rather than independent news reports[3]. This creates an overall false balance as people tend to seek out information that is compatible with their existing views and values.

How can knowledge management (KM) help in a post-truth world? KM can improve the efficiency and effectiveness of fact-checking (e.g. through a news filtering agents that identify false news much as we identify junk e-mail). One example is a new tool introduced by Facebook[4]. KM provides a framework where credibility and trust are critical to sharing information and knowledge with others[5]. Finally, KM can ensure relevant experiential knowledge as well as validated information is created, shared, disseminated and preserved in order to better inform decision and policy-making.

[1] Oxford Dictionary https://en.oxforddictionaries.com/definition/post-truth

[2] Keene, J. (2018). *Post-truth politics and why the antidote isn't simply 'fact-checking" and truth*. The Conversation. Retrieved Oct. 5, 2018 from: http://theconversation.com/post-truth-politics-and-why-the-antidote-isnt-simply-fact-checking-and-truth-87364.

[3] http://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/10/04/key-trends-in-social-and-digital-news-media/

[4] https://www.forbes.com/sites/amitchowdhry/2017/03/05/facebook-fake-news-tool/#4ff0edcd7ec1

[5] Dalkir, K. (2017). *Knowledge management in theory and practice*. 3rd Edition. Boston, MA: MIT Press.

Açış Konuşması / Keynote Speech

Truth in Context
Managing the Integrity of Research

Michael Seadle

Director of the Berlin School for Library and Information Science

Deputy Dean of the Faculty of Humanities, Humboldt University

Past Chair and Executive Director of the ISchools Caucus Germany

Truth depends on culture. For thousands of years people believed in the truth of the Ptolemaic system where the sun and planets all orbited the earth, and it had theological roots that served at the time as a theoretical justification. Nicolaus Copernicus, Johannes Kepler and Galileo Galilei suggested a different (and mathematically simpler) truth that defied both tradition and theology. The Church made Galileo recant. Ultimately Galileo's model won because it could demonstrate practical advantages. In the 20th century Albert Einstein's Theory of General Relativity offered a theoretical reversal of the Galilean model, since any point (including an accelerating body) could act as the reference point. Galileo's model survived anyway, not because it was necessarily true, but because it brought practical advantages. The lesson here is that "truth" depends on results.

This lesson is important when assessing information in a so-called "post-truth" era. Information that has practical consequences is easier to judge as true or false. The further topics diverge from hands-on reality into the realm of preference and opinion, the harder it becomes to measure the truthfulness of information. Sources help, but consequences may help more. Sources generally belong to the information management process, but consequences are often merely implicit or left out. This can make a difference in a post-truth world.

Davetli Konuşma / Invited Speech

Gerçek Ötesi Dünyada Dijital Obezite ve Dijital Detoks

Tanol Türkoğlu

Dijital Kanaat Önderi, Türkiye

Bu konuşmada şu konular ele alınacaktır: Gerçek ötesi dünya yeni mi? Bilgiye erişim imkânlarının yaygınlaşmasının sonuçları. Doğru bilgiyi yanlıştan ayırt etmenin önemi, gereği. Doğru-yanlış bilgi karışımının günümüz bireyini dijital obez haline getirmesi. Dijital obeziteden korunma ve dijital detoksun önemi.

Oturumlar

Sessions

1. Oturum

1st Session

Understanding “Post-truth” News in the Context of Social Media

Mehmet Oytun Cibaroğlu

Bursa Technical University, Turkey, oytun.cibaroglu@btu.edu.tr

The incredible increase in information technologies in the last 20 years explains why social media is very often used for news announcement and following-up. Therefore, it has been a huge raise in the number of information generated. So, there are many sources of news that need to be verified there is no filtering for such the news in the social media, and this news can affect the masses. In today’s social media, it is not quite feasible to engage in a “fact-check”. There are many examples on post-truth news like about Canadian Wall for USA border, Brexit and National Health Service (NHS). Such news is misleading people as seen in the examples. Thus, Facebook needed to advertise to point out fake news a few months ago. It contains clues to detect groundless news. This study aims how the concept of post-truth news has influenced social media.

Measuring Effects of Post-truth in Urban Archaeology

Istanbul Case

Tutku Tuncalı Yaman

Assist. Prof. Dr., Istanbul Gelişim University, Turkey, tutkutuncali@gmail.com

Since post-truth term become popular in worldwide, most of social scientists tend to explain old problems along with this new term, even though Higgings (2016, p. 9) stated, "It must sound alien to scientists". For instance, there is a long-known problem, which is lack of social perception about preserving cultural heritage in Turkey, according to most archaeologists. Experts strongly believe that the problem is commonly derived from distracted or pseudoarchaeology news. In order to clarify this claim, main scope is limited to last 10 years' newspaper articles and informative news from social media about Istanbul's urban archaeology will be taken into account in the post-truth context and their potential effects tried to demonstrate by sentiment analysis.

Reference

Higgins, K. (2016). Post-truth: A guide for the perplexed. *Nature*, *540*, 7631.

“Illusion of Knowing” Among Freshmen in Evaluating Information Sources from Social Media

Leslin H. Charles

Rutgers, The State University of New Jersey, USA, leslin.charles@rutgers.edu

The information age has democratized the dissemination of and access to information. Social media provides a voice to all and can be used to blur the lines of fact and fiction. How do freshman students filter through information on social media to gain accurate knowledge? To what extent does their familiarity with social media platforms influence their “self-perceived knowledge” of how to evaluate information? Using the framework of metacognition, the author, through a first-year course “Truth or Fiction?”, is sensitizing freshman students on how they interact with, create, and disseminate information via social media, thereby allowing them to realize their “actual knowledge”. The course content and structure allows students to periodically utilize metacognition to reflect on their social media habits to reveal behaviors like confirmation bias. Students are thus able to confront their “illusion of knowing” and to take steps to close the gap between “self-perceived knowledge” and “actual knowledge”.

Practice What You Preach

Publishing an Open Text-Book on Information Management

Peter Becker

The Hague University of Applied Sciences, Netherlands, p.g.becker@hhs.nl

This paper describes a best practice of publishing the first open textbook for higher education in the Netherlands as result of a bottom-up initiative. It also gives some recommendations for institutions and librarians on supporting lecturers in the process of publishing an open textbook.

Lifelong Learning and Health Literacy
The Role of Libraries

Leila Hashempour

Hacettepe University, Turkey, leila_hashempour@yahoo.com

In 21 century's fast-changing and technology-based society, every person needs to have a wide range of literacy, skills and knowledge to participate in cultural, economic, and social life. Nowadays, societies consist of individuals with lifelong learning skills and literacy. The European Lifelong Learning Initiative defines lifelong learning as an encouraging process which authorizes everyone to acquire all required knowledge, values, and skills to use them with reliance, creativity, and delectation throughout lifetimes (Watson, 2003, p. 3).

Literacy is a broad concept which is based on the definition of different forms of literacy related to various fields. Health literacy is one of the most important literacy kinds which shapes the quality of life. Health literacy can be defines as a connection to literacy and causes people's knowledge and skills to access, understand, evaluate, and use health information to make decisions in everyday life (World Health Organization, 2013, p. 4). Lifelong learning and health literacy occur during the life cycle by using the different factors of socialization.

This study will be based on the critical evaluation of the literature review. The purpose of this study is to review the subjects of lifelong learning and health literacy and how libraries serve to promote lifelong health learning. Also, the relationship between lifelong learning and health literacy will be discussed. The definitions, needed skills and importance of them will be emphasized. As a result, the role of libraries in improvement of health literacy skills and lifelong learning will be explained. Also, in this study the advantages and disadvantages of health literacy related lifelong learning programs of some important libraries around the world will be examined, and finally some recommendations will be carried out for the role of libraries to improve lifelong learning and health literacy.

References

Watson, L. (2003). *Lifelong Learning in Australia*. Retrieved from http://www.forschungsnetzwerk.at/downloadpub/australia_lll_03_13.pdf.

World Health Organization. (2013). *Health literacy: The solid facts*. Retrieved from http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/190655/e96854.pdf.

2. Oturum

2nd Session

Türkiye'de Farkındalık Düzeyi ve Yasal Yaptırımları Artan İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarının Bilgi Merkezleri Dünyası ve Bilgi Profesyonelleri için Anlamı

Mehmet Ali Akkaya

Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye, mali7akkaya@gmail.com

Toplumsal yaşama geçiş ve bu yeni yaşamı sürdürebilme becerisi, insanoğlunun evrimindeki en önemli gelişim adımlarından biri olarak kabul edilir. Bu yeni yaşam biçimi ile birlikte toplumu oluşturan bireyler, temel ve diğer günlük gereksinimlerin giderilmesi konusunda, sınırları paydaşların yetenekleri ile belirlenen bir işbirliğine gitmişlerdir. Genellikle doğal bir akreditasyon şeklinde gerçekleşen bu süreç, meslek kavramının da temelini oluşturur. Endüstri Toplumuna geçişin ardından, bu değişimde / dönüşümde meslek sözcüğü ile birlikte anılmaya başlayan ve uygulamalar geliştirilen kavramlardan ikisi de "iş sağlığı" ve "iş güvenliği" kavramlarıdır.

Geride kalan yüzyılın son çeyreğinden itibaren, günümüz toplum yapısında insana verilen önemin gelişmesine paralel olarak, uygulama ve etki alanı çok daha yaygın boyuta taşınan ve özenli bir biçimde ele alınmaya başlanan iş sağlığı ve güvenliği, aslında insanlık tarihi kadar köklü geçmişi olan bir uygulamadır. Özellikle riskli meslek grupları ile özel donanımlar ve mesleki yeterlilikler gerektiren iş kollarında farklı tanımlar ve yaklaşımlarla da olsa aktif olarak yürütülen iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları günümüzde artık hemen tüm meslekler için bir gerekliliğe ve mesleğin sürdürülebilirliğinin ön koşuluna dönüşmüş durumdadır. Genel evrensel yaklaşımda, bilgi merkezleri ile bu merkezlerde verilen hizmetlerin yürütücüsü olan bilgi profesyonelleri de bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada, Avrupa Birliği'ne uyum süreci ve 2012 yılında yürürlüğe giren İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun etkisi ile farklı bir yaklaşımla ele alınmaya başlanan, uygulama takip ve denetimi daha etkin hale getirilen ve ülke gündeminde düzenli olarak kendine daha fazla yer bulan iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının bilgi merkezleri dünyasını ve bilgi profesyonellerini nasıl etkileyeceğine ve iş alanında yaratacağı yeni beklentiler ve sorumluluklara dikkat çekilerek, paydaşlar için anlamlı bir öngörü oluşturulması amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra, ulusal alan yazınımızda üzerinde çok fazla durulmayan, sınırlı sayıdaki çalışmada da ağırlıklı olarak doğal afetler odaklı ele alınan iş sağlığı ve güvenliğini bilgi merkezleri dünyası ve bilgi profesyonellerine yönelik

son derece önemli ve ayrıntılı onlarca uygulamaya dikkat çekilerek, konuya ilişkin farkındalığın artmasına katkı sağlamaya çalışılacaktır. Söz konusu farkındalığı anlamlı hale getirecek olan en önemli bütünleyici unsur şüphesiz konu ile ilgili geliştirilecek mevzuatlar ve buna bağlı yaptırımlardır. Çalışmanın kapsamı gözetilerek, bilgi merkezleri dünyası ve bilgi profesyonellerinin yürüttükleri işlerde tehdit oluşturabilecek güvenlik risklerinin ve meslek hastalıklarının neler olabileceği de genel olarak açıklanacaktır.

Ağırlıklı olarak betimleme yöntemi ile yürütülecek çalışmanın tezi, "Bizim görememiz ya da bilmiyor olmamız bilgi merkezleri dünyası ve bilgi profesyonellerinin iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları açısından riskli meslek grupları arasında olduğu evrensel gerçeğini değiştirmez. Ülkemizde yaşanan zorunlu ya da gönüllü bilinçlilik durumu ve yasal özen, bu gerçeği görmemiz ve gerekli adımları atmamız için bir fırsat olabilir" şeklinde belirlenmiştir. Avrupa Birliği uyum sürecini ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nu bilgi merkezi hizmetleri ile ilişkilendirmeyi odak alan çalışmada, evrensel literatürde kendisine yer bulan iyi uygulama örneklerinden esinlenilerek öneriler geliştirilecektir.

Altmetri ve Akademik Sosyal Ağlar

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Akademisyenlerinin Akademik Sosyal Ağları Kullanım Düzeyleri

Demet Işık[1] ve Özlem Gökkurt Demirtel[2]

[1] *Arş. Gör., Ankara Üniversitesi, Türkiye, demet1ki@gmail.com*

[2] *Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Türkiye, ozlem.gkurt@gmail.com*

Bilimsel çalışmaların görünürlüğünün arttırılması ve bilimsel iletişimin daha hızlı gerçekleşmesi için günümüzde sosyal ağlardan giderek daha fazla yararlanılmaktadır. Özellikle akademik dünyada araştırmacılar çalışmalarını akademik sosyal ağlarda yayınlayarak bilim dünyasına duyurmayı tercih etmektedirler. Literatürde son yıllarda bibliyometrik araştırmalarda sosyal ağların kullanımını ölçmeye yönelik çalışmalar dikkati çekmektedir. Akademik sosyal ağlar üzerinden gerçekleştirilen bilimsel iletişim sürecinin değerlendirilmesi için yeni değerlendirme ölçütleri ortaya çıkmıştır. Bibliyometrik yöntemlerden de yararlanan ve altmetri olarak adlandırılan bu ölçütler bilimsel yayınların sosyal etki ve kullanım etkisini ölçmektedir. Görünürlük ve etkinin arttırılması ve değerlendirilmesi açısından incelendiğinde, akademik sosyal ağlar akademisyenler için çok çeşitli olanaklar (profil ekleme, meslektaş tanıma, literatürü takip etme, kaynak düzenleme, güncel kalma, karşılıklı soru-cevap vb.) sunmaktadır. Çalışmanın kuramsal anlatımında akademik sosyal ağlardan ResearchGate, Academia.edu ve Mendeley inceleme kapsamına alınmıştır. Bu üç akademik sosyal ağ sağladıkları araçlar açısından karşılaştırılarak benzer ve farklı yönleri ortaya konulmuştur. Çalışmada ayrıca, söz konusu ağlarda akademisyenlerin görünürlüğünü ölçmek için kullanılan altmetrik göstergeler incelenmiştir. Daha sonra Ankara'daki Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü (AÜ BBY, HÜ BBY ve AYBÜ BBY) akademisyenlerinin akademik sosyal ağlar konusundaki farkındalıkları ve bilgi düzeylerini saptamak için anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarının değerlendirilmesi ile akademisyenlerin akademik sosyal ağların kullanımı hakkındaki olumlu ve olumsuz yaklaşımları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Anket kapsamında BBY akademisyenlerinin hangi akademik sosyal ağları kullanmakta oldukları ve hangi amaçlar için kullandıkları tespit edilmiştir. Anket, akademisyenlerin birkaç akademik sosyal ağı kullanma eğiliminde olup olmadıklarını belirlemeye yönelik sorulara da yanıt bulmak amacıyla yürütülmüştür. Çalışmanın sonuçları, bilgi ve belge yönetimi alanında çalışan akademisyenlerin akademik sosyal ağları kullanım eğilimlerini ortaya koyması açısından önem taşımaktadır. Yapılan araştırmanın, ülkemizde bilim insanlarının görünürlüklerini ve bilimsel çalışmalarının etkilerini arttırmaları için akademik sosyal ağların kullanımını teşvik edeceği düşünülmektedir.

Nesnelerin İnterneti
Toplumsal Hayata Etkileri

Selda Ekici

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye, sekici@metu.edu.tr

Günümüzde akıllı evler, akıllı ofisler, akıllı telefonlar, akıllı şehirler, akıllı giysiler gibi tüketiciye yönelik akıllı uygulamalar ile sıklıkla karşılaştığımız Nesnelerin İnterneti teknolojisi, pazarlama, lojistik, sağlık, eğitim, kütüphaneler gibi birçok sektörde de yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Hayatımıza hızla giren bu teknoloji sağladığı faydalar ve beraberinde getirdiği sorunlar ile toplumsal hayatı etkilemekte ve dönüştürmektedir. Nesnelerin İnterneti teknolojileri, birçok şirket için geleneksel ürünlerini akıllı ve bağlantılı hale getirme ve hizmet tabanlı iş modeline yerleştirme gibi zorunluluklar getirirken diğer taraftan da yeni web tabanlı iş modellerinin ortaya çıkmasına ve daha önce birbirleriyle ticari ilişkisi olmayan piyasa oyuncularının bir araya gelmesine neden olmuştur. Gerekli alt yapı çalışmaları ve teknoloji geliştirme çabaları ile hızla büyüyen bir pazar haline gelen Nesnelerin İnterneti, "eski ekonomi" ve "yeni ekonomi" şirketlerini birlikte hareket etmeye zorlayarak ya da dönüştürerek ekonomileri yeniden yapılandırmaktadır. Nesnelerin İnterneti, bağlı cihazlar ve sensörler aracılığıyla toplanan veri ile büyük veri yığınlarının oluşmasına neden olmakta, bu veri yığınlarının depolanması, analiz edilmesi, erişime sunulması için yeni yöntem ve yaklaşımların geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Çalışanlar için yeni bilgi ve beceriler edinme zorunluluğu getirmekte, tüketicilerin bağlı cihazları kullanma ve yönetme konusunda yeni beceriler ile kullanımları hakkında teknik bilgiler edinmelerini gerektirmektedir. Nesnelerin İnterneti teknolojileri verimlilik, üretim kalitesi, maliyet azalması, çevre koruma ve yaşam kalitesinin arttırılması gibi konularda fayda sağlarken, veri gizliliği, güvenlik, mahremiyet, dijital bölünme gibi zorlukları da beraberinde getirmektedir. Birçok teknolojik gelişmenin sonucu olarak ortaya çıkan ve insanların yaşama ve çalışma biçimlerini etkilemeye başlayan Nesnelerin İnterneti'nin, gelecekte de dünyayı büyük ölçüde değiştirecek bir teknoloji olduğu görülmektedir. Bu çalışmada, Nesnelerin İnterneti'nin toplumsal hayata etkilerini kuramsal olarak tartışmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda, kavramın gelişimi, mimari yapısı, kişisel ve sektörel uygulamaları incelenmiştir. Toplumsal etkileri ise, bilgi miktarına yaptığı katkı, ekonomik ve sosyal değişim çerçevesinde tartışılmıştır. Çalışmada, hızla yayılan Nesnelerin İnterneti teknolojisinin, bilginin elde edilmesi, işlenmesi, analiz edilmesi ve dağıtılması konusunda devrim yarattığı, ekonomi, eğitim, kütüphaneler gibi birçok alanı etkilediği, işleyişlerini değiştirdiği hatta yeniden yapılandırdığı vurgulanmıştır.

Bilgi Toplumunda İnsan Gücü
Türkiye'de Durum

Emine Pınar Gevheroğlu[1] ve Bülent Yılmaz[2]

[1] *Arş. Gör., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye, epgevheroglu@ybu.edu.tr*

[2] *Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, byilmaz@hacettepe.edu.tr*

Bu çalışmada, 1950'li yıllarda dünya genelinde Sanayi Toplumu sonrası, bir üçüncü dalga olarak yaşanmakta olan Bilgi Çağı ve dolayısıyla Bilgi Toplumu olma sürecinin temel ihtiyaçlarından olan yaratıcı – yenilikçi ve nitelikli insan gücünün Bilgi Toplumu ile ilişkisi ve Türkiye'nin nitelikli insan gücü yetiştirmeye yönelik perspektif ve politikaları, yükseköğrenim düzeyinde mercek altına alınmıştır. Bu bağlamda, öncelikle toplum, bilgi toplumu ve nitelikli insan gücü kavramları ve bu insan gücünün kaynağı olan eğitim paradigmaları açıklanmış; bilgi toplumunun insan gücü gereklilikleri ortaya konmuş ve Türkiye'nin bu gereklilikleri yerine getirme noktasındaki yeri, Kalkınma Planları ve yükseköğrenim düzeyindeki eğitim politika ve stratejileri üzerinden okunmaya çalışılmıştır. Plan metinleri içerisinde nitelikli insan gücü yetiştirilmesine yönelik yükseköğrenim düzeyinde ihtiyaçların ve eksikliklerin tespitinin yapılabildiği, ancak genel mahiyetteki maddelerle sorunların çözüme kavuşturulmasında ihtiyaçların / beklentilerin karşılanamadığı ve nitelikli insan gücünün kaynağı olan eğitimin sosyal bir olgu olarak bütüncül bir şekilde ele alınmadığı görülmüştür. Bu bağlamda öneriler sunulmuştur.

Kurumlarda Örtük Bilginin Ortaya Çıkması İçin Bir Öneri
Tavsiye Sistemleri

Banu Fulya Yıldırım

Ankara Üniversitesi, Türkiye, fulsera@gmail.com

Kurumların şimdiki ve gelecekteki başarısı kurumsal iç bilgi kaynaklarından olan örtük bilgilerinin neler olduğunun tespitine, ortaya çıkarılmasına ve bu bilgilerden daha fazla yararlanılmasına bağlıdır. Günümüz rekabet ortamında kurumlar; karmaşık bir yapıya sahip, talepkâr ve her ürün ve hizmetin hızla ve kolaylıkla taklit edilebildiği pazar ortamında bir yer bulabilmek için bilgiye her zamankinden daha fazla ihtiyaç duymaktadır. López-Nicolás ve Meroño-Cerdán'a (2011) göre, bir kurumun ne bildiği ve bu bilgiden nasıl yararlandığı bir kurumun başarısında hiçbir zaman bu derece önemli olmamıştı. Bu nedenle, kurumlarda örtük bilginin tavsiye sistemleri aracılığı ile bir değere dönüştürülmesi kurum performansının arttırılması ve kalitenin yükseltilmesi için bir gerekliliktir. Günümüzde kurumların kalite yönetimine ve süreç iyileştirmesine daha fazla ihtiyaç duymaları da bu gereklilikten kaynaklanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, örtük bilginin tavsiye sistemleri aracılığıyla ortaya çıkması, paylaşımı, kullanımı ve bilgi yönetimi açısından kurum ve kuruluşlara sağladığı avantajları ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda konuyla ilgili literatür üzerine bir derleme çalışması yapılmış ve yapılan derleme çalışması sonucunda kurum ve kuruluşlarda tavsiye sistemlerinin örtük bilginin ortaya çıkmasında kullanılabileceği vurgulanmıştır. Kurum ve kuruluşlarda örtük bilginin tavsiye sistemleri aracılığı ile ortaya çıkarılması ve kurumsal faydaya dönüştürülmesi kapsamında elde edilen nitel veriler değerlendirilmiş olup konu teorik açıdan incelenmiştir.

Kaynakça

López-Nicolás, C. ve Meroño-Cerdán, Á. L. (2011). Strategic knowledge management, innovation and performance. *International Journal of Information Management, 31*(6), 502-509.

3. Oturum

3rd Session

Sosyal Medyada Dolaşan Her Bilgi Doğru Bilgi midir?

Bilginin Sınanabilirliği Üzerine Bir Değerlendirme

Erdinç Alaca[1] ve Özgür Külcü[2]

[1] *Arş. Gör., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye, alacaerdinc.61@hotmail.com*

[2] *Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, kulcu@hacettepe.edu.tr*

Bu çalışma, bilgi toplumunun bir parçası olan bireyin, gereksinim ya da gündelik meraklar sonucunda sosyal medyada karşılaştığı bilginin hangi yollarla sınanabilir olduğuna dikkat çekmek ve doğru bilgi ile yanlış bilginin ayrımını yapabilen birer bilgi okuryazarı olunabilmesi açısından çözüm önerilerini tartışmak adına gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen bulgular nitel veriler kapsamında değerlendirilmiş olup konu teorik açıdan incelenmiştir. Konu özellikle sosyal medya araçlarında paylaşılan gündelik bilginin sınanabilirliği kapsamında sınırlandırılmış olup sosyal medyada dolaşan her bilginin doğru bilgi olmayacağına, şüphe duyulan bilgilerin sınanabilirliğine dikkat çekilmektedir. Günümüzde çoğunlukla hangi sosyal medya araçları kullanılmaktadır? Sosyal medyada paylaşılan her bilgi doğru bilgi midir? Sosyal medyada paylaşılan bilgi, görsel ve videolar hangi araçlar ile sınanabilir? Bilginin sınanabilirliği ile bilgi arama davranışları arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır? Bilginin sınanabilirliği ile bilgi okuryazarlığı arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır? sorularına yanıt aranmaktadır. Çalışma kapsamında, bilgi toplumu, bilgi gereksinimi, bilgi arama davranışı, sosyal medya aracı kavramları kısaca açıklanarak konu ile bağlantısı ortaya konulmuş, bilginin sınanabilirliğine vurgu yapılarak sınama araçları detaylı olarak incelenmeye çalışılmıştır. Günümüzde, kullanım oranı ile birlikte sosyal medyada bilgi, görsel ve video paylaşım oranı da giderek artmaktadır. Bu paylaşımların sınanması ve doğru bilgiye erişim önem kazanmıştır. Çalışma kapsamında, sosyal medyada dolaşan bilginin, görsellerin ve videoların doğruluğunu sınayan araçlara karşı da farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Sanal Duvarın Arka Yüzü

Merkezi Veri Depolama Ortamları ve İletişim Teknolojilerinin Bilgiye Tehdidi

Türkay Henkoğlu

Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye,
turkay.henkoglu@adu.edu.tr

Merkezi veri depolama ortamları ve iletişim teknolojileri, bireylerin bilgiyi kullanımına ve onu saklama alışkanlıklarına etki edebilecek birçok olumlu ve olumsuz unsuru içinde barındırmaktadır. Ancak bilgi yönetim süreçleri ile ilişkili olarak teknolojinin sunulmasında geri dönüşü olmayan birçok riskin göz ardı edildiği görülmektedir. Son yıllarda bilgi erişim maliyetlerini azaltmak amacıyla daha fazla tercih edilen ve internet altyapısı üzerinden kullanımı hızla yaygınlaşan merkezi veri depolama ortamlarında bilgi güvenliğinin sağlanabilmesi için, dünya genelinde en fazla bütçeyi ayıran şirketler dahi, kullanıcılarının endişelerini ortadan kaldıracak düzeyde güvenliği sağlayamamaktadırlar. Merkezi veri depolama ortamlarına yetkisiz erişim konusunda ne zaman sorun yaşanabileceği önceden tahmin edilemediği gibi, bu sistemlerin kullandığı altyapıya yönelik saldırıların hangi çapta ve nasıl etki yaratacağı da öngörülememektedir. Bununla beraber, bilginin izinin takip edilebilirliği ve meydana gelen hukuksal sorunlara yönelik olarak küresel boyuttaki çözümsüzlükler hızla artmakta ve sanal duvarın arkasındaki bilgiye ilişkin şüphe oluştuğunda adli bilişim yöntemleri de çoğunlukla yetersiz kalmaktadır. Merkezi veri depolama hizmetleri ve veri iletişim ortamları, sanal yapılar ve hizmetlerin sunumu yönüyle çok daha karmaşık bir sistemin parçası olarak görülmektedir. Bu çalışmada, bilgi teknolojilerinin odağında yer alan merkezi veri depolama ortamları ile iletişim teknolojilerinin kullanımında çoğunlukla göz ardı edilen ve bilginin güncelliği ve güvenilirliğine etki eden unsurlar içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Ayrıca, merkezi veri depolama alanlarına ilişkin risk ve tehditler, güncel örneklerle ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçların, verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyenler ile veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan kişilerin, geniş alan ağlarında yaygın olarak kullanılan merkezi veri depolama alanları ve veri iletişim teknolojilerine bakış açısında değişiklik yaratacağı düşünülmektedir. Böylece hızlı dönüşümün getireceği felaketin önüne geçilebilecek ve bireylerin kıymetli bilgilerinin devamlılığı sağlanabilecektir. Bu durumda kurumsal hafızanın gelecek nesillere aktarılması için çok yönlü planlama çalışmaları yapılarak, teknolojinin sağladığı kolaylıklardan daha etkin faydalanılması da sağlanabilecektir.

Bilgi Kirliliği ve Doğrulama Sürecinde Kütüphanelerin Rolü

İlker Çakmakkaya[1] ve Can Uzun[2]

[1] *Arş. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Türkiye, cakmakkaya@gmail.com*

[2] *Aberystwyth University, Birleşik Krallık, can_uzun@yahoo.com*

Son yıllarda hızla yaygınlaşan bilgi iletişim teknolojileriyle birlikte gündelik yaşantının ciddi bir parçası haline gelen bilgileşim olgusu bilinçli ve / veya bilinçsiz olarak kirli bilgiyi de büyük bir hızla dolaşıma sokmakta ve hangi bilginin doğru hangisinin ise yanlış (kirli) bilgi olduğunun anlaşılması oldukça güçleşmektedir. Bilgi kirliliği kavramının kendisi doğrudan bir çalışma konusu olarak karşımıza çıkmamaktadır. Bilim, medya, yeni medya ve benzeri kavramlarla birlikte tanımlanarak ilgili alanlar üzerinden çalışmalara dâhil edilmektedir. Dolayısıyla, bilgi kirliliği kavramının ilişkilendirildiği alanlar ve bu alanlardaki çalışmalarda edindiği önem üzerinde durularak bir yazın değerlendirmesi yapılmıştır. Ayrıca bilgi kirliliği ve etik ilişkisi diğer alanlarda olduğu gibi kütüphanecilik için de bağıntının kurulduğu noktaya işaret etmektedir. Bu çalışmada, bilgi kirliliği kavramı hangi alanla ilişkilendirilirse ilişkilendirilsin bilginin kirliliğinden arınması, doğrulanması sürecinde kütüphanelerin rolü ve üretebileceği yenilikçi hizmetler üzerine durulmaktadır. Ziya Gökalp'e ait "Kürtçülüğün Esasları ve Kürt Lügatı" isimli bir el yazması çalışmasının yazarın ilk eseri olarak Sinop Rıza Nur İl Halk Kütüphanesinin dermesinde bulunduğuna dair bir kirli bilgi dolaşımdadır. İlgili kütüphanede dolaşımda bulunan bilginin izini sürmek, doğrulamak veya yanlışlamak çalışmanın ampirik tarafını oluşturmaktadır.

Arşivsel Hakikat

Belgeler için Özgünlük, Güvenilirlik ve Devamlılık Yaklaşımı

Bahattin Yalçınkaya

Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi, Türkiye, bahakaya@gmail.com

Arşivler, tarihler boyunca hakikati muhafaza eden yapılar olma çabası sergilemişlerdir. Arşiv malzemesinin en önemli sorunlarından biri üretim teknolojisine bağlı olarak güvenilirlik ve özgünlük konusudur. Güvenilirlik, özgünlük, gerçeklik ve tamlık kriterleri çerçevesinde incelenmektedir.

Gerçeklik, belgedeki sorumlunun yetkisine dayanarak içeriğinin anlaşılması, eksiksizlik ve üretimindeki kontrolü; tamlık, doğruluk ve yukarıdaki hususlar ile belgenin içeriğinin kaydedilmesi ve iletilmesindeki kontrole dayanan belgedeki içeriğin kesinliğini; özgünlük ise değişme veya bozulmaya uğramadan belgenin zaman içerisinde üreticisi veya arşivcisi gibi koruyucuların yetkinliği ve saklı tutulduğu sistemlerin muteberliğine dayanarak özniteliklerinin korunması anlamına gelmektedir. Özgünlük, tanımlanabilirlik (identity) ve bütünlüğün birleşiminden oluşmakta; tanımlanabilirlik, belgenin onu eşsiz kılan ve diğer belgelerden ayıran tüm özellikleri (tarih, sorumlu, antet / muhatap, konu, dosya kodu vb. gibi), bütünlük ise belgenin amacına ulaşabilmek için iletişim kuracağı mesajı tam olarak iletebilme (metin ve formun aslına uygunluk, teknik bir değişime uğramama gibi) yeteneğidir. Bu özellikler, belgenin üretiminden başlayarak yaşam döngüsü içerisinde belge yöneticisi ve arşivcilerin itibar, performans ve yetkinliği ile onlara duyulan güveni yansıtmaktadır.

Bu çalışmada, arşivlerin misyonunun bir parçası olarak, belge sahteciliği, özgünlük, gerçeklik kavramları üzerinde durulacaktır. Tarihteki bazı belge sahtecilikleri ve onların etkileri analiz edilerek genel anlamda belge sahteciliğinin etkileri incelenecektir. Belgelerin kanıt değeri ve teknolojik gelişmelerle beraber elektronik arşiv malzemesinin güvenilirlik ve özgünlük konusunda hangi aşamalardan geçtiği veya onların gelecekte hangi işlemlere tabi tutulacağı ele alınacaktır. Arşiv malzemesinin tanımlanmasının özgünlük üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğu da bu çalışmanın konularından birisidir.

4. Oturum

4th Session

Osmanlı Diplomatikasının Üstveri Belirleme ve Belge Erişimindeki Rolü

Elif Yılmaz Şentürk

Dr., Marmara Üniversitesi, Türkiye, elif.yilmaz@marmara.edu.tr

Bilgi ve belgeye kolay erişimin sağlanması ve arşiv malzemesinin araştırmaya açılabilmesi ancak arşivlik malzemenin tanımlanması ile mümkündür. Arşivcilikte tanımlama faaliyeti için kullanılan ve "veri hakkında veri" anlamına gelen üstverinin, belgenin hem entelektüel içeriğini hem de şekilsel özelliğini doğru ve eksiksiz olarak araştırmacıya sunması gerekir. Osmanlı belgeleri hem şekilsel özellikleri hem de entelektüel içerikleri bakımından günümüz belgelerinden farklıdır.

Osmanlı belgelerinin kullanım tarz ve şartları, kullanılma yerleri, ihtiva ettikleri unsurlar diplomatik ilminin ilgi alanı içerisindedir. Diplomatik, belgenin doğasının ve özgünlüğün belirlenmesi, değerlendirilmesi ve iletilmesi amacıyla kayıtların oluşturulması, belgelerin şekil özelliklerinin incelenmesi ve iletilmesi çalışmasıdır. Belgenin diplomatiği incelenirken dış görünüşü büyük önem taşımaktadır. Belgenin türü, yazının cinsi, sayfanın kullanılışı, üzerindeki işaret, kâğıdı, tezhibi, mürekkep özelliği belgenin diplomatikası incelenirken göz önünde bulundurulan özelliklerdir. Belgenin ön yüzüne konulan kadar, arka yüzünde bulunan muameleler ile ilgili notlar, hatta sathi bir inceleme neticesinde gözden kaçan ufak bir işaret ve bunların konuş biçimi son derece önemli olabilir.

Bu çalışmanın amacı Osmanlı belgelerinin, onlar için özel olarak hazırlanmış üstveriler vasıtasıyla ve diplomatik alanında uzmanlaşmış bilgi ve belge yöneticileri tarafından tanımlanması gerektiğine vurgu yapmaktır. Çünkü "diplomatik" olarak da tabir edilen şekilsel özellikleri belgelerin içeriği hakkında bilgi sahibi olunmasına olanak sağlar. Örneğin, belgenin üzerindeki imza üreticinin veya gönderenin ismi ve unvanı; belgenin yazıldığı kâğıdın türü belgenin yazıldığı dönem; yazı türü ise belgeyi üreten kurum hakkında araştırmacıya fikir verebilmektedir. Osmanlı belgeleri, diplomatik alanında uzmanlaşmış bilgi ve belge yöneticileri tarafından hiçbir içeriksel ve diplomatik özelliği göz ardı edilmeden tanımlanmalıdır.

Kent Arşivlerinin Ulusal Kültürel Arşiv Dünyamızdaki Anlam ve Önemi

Hüseyin Odabaş[1] ve Mehmet Ali Akkaya[2]

[1] *Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye, odabashuseyin@gmail.com*

[2] *Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye, mali7akkaya@gmail.com*

Arkeolojik kalıntılar ve günümüzün teknolojik donanımları ışığında otuz ile elli bin yıldır yeryüzünde var olduğu kabul edilen insanın binlerce yıllık evrimindeki temel çabası önce hayatta kalmak, daha sonra ise çevreye ve doğaya egemen olmaktı. Bu çabanın anlam kazanması ve amacına ulaşmasının gereklerinden biri de insanın varoluşuyla başlayan her türlü yaratısını biriktirme ve bu süreçte kazandığı deneyimleri yeni esinlere dönüştürebilme becerisidir. Aynı zamanda insanoğlunun parçası olduğu toplumsal dönemleri de biçimleyen ve buna bağlı olarak yaşamın seyrine yön veren bu süreçte aktarılan, paylaşılan ve hatta güce dönüşen asıl unsur bilgidir. Yazının bulunması ve bilginin daha kolay ve hızlı aktarılır olması ile biriktirme yeni bir form kazanmıştır. Biriktirme ve esinlenme ayrıcalığı, her geçen gün artan bilginin bir sisteme bağlı kalınarak düzenlenmesi ve bu sayede daha kolay ulaşılması gereksinimini de beraberinde getirmiştir. Arşivler, kütüphaneler ve müzeler zaman içinde biçim ve hizmetlerinde dönüşüm geçirmiş olsalar da söz konusu gereksinimi karşılayan kurumlar olagelmişlerdir. On sekizinci yüzyıl ile birlikte yaygınlaşmaya başlayan yerel tarih yazıcılığının gelişmesinin bir sonucu olan kent arşivleri bilgi merkezi türleri zincirine eklenen en yeni halkalardan biridir.

Endüstri Devriminin sonrasında Avrupa'da yaygınlaşmaya başlayan kent, kentlik bilinci ve kentlileşme, kendi habitatı ile birlikte toplumsal yaşam biçimini de yaratmıştır. Bu yeni toplumsal yaşam formu kısa sürede daha önce deneyimlenmemiş bir kültürel hayatı ve bu hayatın paylaşım sınırlarını ortaya koymuştur. Toplumsal, kültürel ve sosyal yaşamı derin bir dönüşümün içine sokan kentlileşme sürecinde deneyimlerin paylaşılması, bu deneyimlerden çıkarımlara varılması ve yeni esinlere dönüştürülmesi ile toplum tarihinin sürekliliğinin sağlanmasında bilginin ve paylaşılır olmasının önemi de artmıştır. Bu bağlamda kent arşivleri günümüzde gelişen teknolojiden de yararlanarak kent ve kentlilik bilincinin oluşturulması ile kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda önemli roller üstlenen kurumlar haline gelmiştir. Ancak bu noktada sürecin sağlıklı yürütülmesinin tek sorumlusu kent arşivleri olmamalı, bu sorumluluk kentin kendisi, yöneticileri ve tüm kentliler ile paylaşılmalıdır. Söz konusu sorumluluğun layığı ile yerine getirilmesi ve canlı tutulması, insanlık tarihinin gelecek kuşaklara eksiksiz

aktarılmasının yanı sıra kültürel arşiv dünyamızın bütünselliği açısından da son derece önemlidir.

Bu çalışmada her geçen gün bilgi ve bilgi merkezleri dünyasının hızla önemli aktörlerinden birine dönüşen kent arşivlerinin, ülkemizin kültürel iklimi, bu iklimin ulusal bir kimliğe dönüşmesi ve yarınlara aktarılması noktasındaki görev, sorumluluk ve amaca ulaştıracak eylem biçimlerine dikkat çekilmesi amaçlanmıştır. Çalışma, kent arşivi paydaşlarına rehberlik edecek öneri ve yönlendirmeleri içerdiği ölçüde anlam bulacak ve amaca ulaşmış olacaktır. Araştırmada kent ve kentlilik bilincinin gelişimine kısaca değinilerek kent yaşamının kent arşivine ulaşan kültür dünyası ele alınacaktır. Ardından kent arşivlerinin kurumsal ve toplumsal işlevlerinin ulusal kültürel arşiv dünyamıza entegrasyonu ve bu sürecin kazanımları konularına yer verilecektir. Çalışma, evrensel iyi uygulama örneklerinden yola çıkılarak ve kent arşivlerinin günümüzde bilgi temelli kültürel devamlılık sürecinin önemli bir unsuru olması özelliğine vurgu yapılarak, öneriler ile tamamlanacaktır. Ağırlıklı olarak betimleme yöntemi ile yürütülecek çalışmanın, kent arşivleri ve paydaşlarının yanı sıra kendisini ülkemizin ve coğrafyamızın kültürel devamlılığının sağlanması; toplumsal, sosyal ve kültürel deneyimlerin gelecek kuşaklara aktarılması konusunda sorumlu hisseden tüm kişi ve kurumlar için anlamlı olacağı değerlendirilmektedir.

Kültür Tarihi Bağlamında Osmanlı Dönemi Bilgi Merkezleri

Şiirin Belleğine Yansıyan Kütüphane-Matbaa-Arşiv Binaları

Özge Öztekin

Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, oozge@hacettepe.edu.tr

Osmanlı döneminde inşa edilen kütüphane, matbaa, arşiv gibi bilgi merkezlerini Osmanlı şiirinin kültürel belleği üzerinden okumaya çalışacak olan bu bildiri özellikle XVIII-XIX. yüzyıllardaki İstanbul'a odaklanmaktadır. Zira bu iki yüzyıl boyunca Osmanlı başkentinde inşa edilen mimari yapılar (sadece bilgi merkezleri değil askeri mimari, dini mimari, eğitim mimarisi, saray ve konut mimarisi, su mimarisi vb. pek çok eser), o devirlerin şiir dünyasında da çoğu kez birer tarih manzumesi ile varlık bulmuşlardır. Bina inşa kitabelerinin pek çoğunun şairler tarafından yazılması, aynı şiirleri çoğunlukla kendi divanlarına da almaları sonucunda süreci takip etmeyi kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla İstanbul'un XVIII ve XIX. yüzyıllarındaki kent mimarisi şiir üzerinden de okunabilir. Bilgi merkezlerini anlatan şiirler de böyledir. Bildirimizde III. Ahmet Kütüphanesi, Ayasofya Kütüphanesi, I. Mahmut Kütüphanesi, Beşir Ağa Kütüphanesi, Hacı Mehmet Paşa Kütüphanesi, Ragıp Paşa Kütüphanesi, III. Mustafa Kütüphanesi, Veliyüddin Efendi Kütüphanesi, Murat Molla Kütüphanesi, I. Abdülhamit Kütüphanesi, Üsküdar Matbaası ve Babıali Arşivi hakkında yazılmış metinleri paylaşacağız. Divanlarda yer alan tarih manzumeleri göstermektedir ki, kütüphane-matbaa-arşiv kurumları Osmanlı üst sınıf erkekleri (padişah, sadrazam, darüssaade ağası, şeyhülislam, kazasker) tarafından prestij projeleri olarak kurulmuş ve gelişmişlerdir. Dolayısıyla bilgi merkezleri ile onları yaptıran baniler arasında gelenek, süreklilik ve temsili kamusallık anlamında önemli bağlantılar vardır. Ulaşabildiğimiz kadarıyla, XVIII. yüzyıldan yetmiş dokuz ve XIX. yüzyıldan da yüz sekiz divan taranmıştır. Taramalar sonucunda sadece on altı şairin divanındaki on yedi tarih manzumesinde bildiri konumuzla ilgili veriler yer almaktadır. Kütüphanelerle ilgili şiirler yalnız XVIII. yüzyıl metinlerinde, matbaa ve arşivle ilgili şiirler de yalnız XIX. yüzyıl metinlerinde karşımıza çıkmaktadır. Örneklem evrenimizdeki manzumelerin belleğinden yansıyanlar, söz konusu yapılar hakkında tarihi ve / veya mimarlık tarihi kaynaklarındaki bilgileri de desteklemektedir. Bilgi merkezleri özelinde bir kez daha anlaşılmaktadır ki, klasik Türk şiirinin tarihsel-kültürel arka planı her türlü disiplinlerarası çalışmaya açıktır.

Dijital Akustik Arşivler
Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yönetiminde Yeni Bir Tür Önerisi

Serkan İpekçi

Girne Amerikan Üniversitesi, KKTC, serkanipekci@gau.edu.tr

Bu araştırmada, web teknolojileri ve arşiv tekniklerinin gelişimine paralel olarak ortaya çıkan ve kendine sürekli yeni kullanım alanları yaratan dijital akustik arşivler, somut olmayan kültürel miras öğe ve değerlerin kayıt altına alınabilmesi, korunması ve aktarımında yeni bir tür önerisi olarak sunulmaktadır. Araştırmada sırasıyla dijital akustik arşiv kavramı tanımlanırken, yapısı, felsefesi, oluşturulma süreçleri, teknik özellikleri ve öne çıkan faydaları ele alınmaktadır. Araştırmanın temel soruları, dijital akustik arşivlerin kültürel mirasın kayıt altına alınması, korunması ve aktarımında nasıl bir rol oynayabileceği ve dijital akustik arşivlerin sürdürülebilirliği çevresinde şekillenir. Araştırma sürecinde öncelikle hem işlevsellik hem de teknik açıdan dijital akustik arşiv kavramı üzerinde durulmuş, arşiv malzemesi olarak ele alınacak ses, görsel ve yazılı öğe birikiminin aktarımı adına uygunluğu incelenmiştir. Ülkemizde ve diğer ülkelerde benzer diyebileceğimiz çalışma ve projeler hakkında bilgi toplanmış, yakın ve uzak özellikleri sıralanmış, proje yürütücüleri ile doğrudan iletişime geçilerek proje süreçleri ve çıktıları hakkında ayrıntılı bilgi derlenmiştir. Araştırmada erişilen ilk bulgular, dijital akustik arşivlerin somut olmayan kültürel mirasın kayıt altına alınması, aktarımı ve yaşatılması çalışmalarına yönelik olarak teknolojinin de etkisiyle günümüzün değişen araştırma süreçleri ve araştırmacı profili göz önüne alındığında yüksek derecede uygunluk sağladığıdır. Ayrıca dijital ortamdaki bilgi kaynakları için güvenilirlik konusu her geçen gün daha da önem kazanırken, kültürel miras çalışmalarına ilgi duyan araştırmacıların ve hatta her kesimden insanın kolaylıkla güvenilir bilgiye erişebileceği bu tür dijital akustik arşivler birer ihtiyaç olarak önümüzde belirmektedir. Güvenilir bilgi sorunu dışında bu tür arşivler, araştırma kaynaklarının sınırlılığı, kültürel mirasın değişen hızlarla da olsa kaybolmakta oluşu ve uluslararası nitelik taşıyan somut olmayan kültürel mirasın korunması çalışmalarının kimi coğrafyalarda zorluğu konularında da bir "çözüm" olarak geliştirilme seçeneği sunmaktadır. Özetle bu araştırma, kültürel miras kavramı odağında dijital akustik arşivlerin, etkin ve profesyonel şekilde oluşturulması ve sürdürülebilmesi halinde özellikle somut olmayan kültür mirasının kayıt altına alınması, korunması ve aktarımı çalışmalarına sunacağı katkıları ortaya koymaktadır.

5. Oturum

5th Session

Gerçek Ötesi ve Dijital Çağda Bilginin Güvenilirliği

Bilgi Merkezlerinin Sorumlulukları Üzerine Bir Deneme

Özgür Külcü

Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, kulcu@hacettepe.edu.tr

Kamuoyunu şekillendirmede nesnel olgulardan çok duygu ve inançların ön plana çıkmaya başladığı, sosyal medyanın özelleştirilebilir yapısından ötürü ortaya çıkan dijital gettolar, farklı kesimlerin gerçeği kendilerine göre eğip bükmesine olanak sağlayan iletişim ve teknoloji kanalları, sesini en çok yükseltenin en güçlü göründüğü dünya, 90'larda düşlenen dijital cennetten oldukça farklı bir çizgi çizmektedir.

Bilgi ve belge yönetiminin çalışma kapsamını oluşturan bu konular, dijital dünyayla çeşitlenen ancak o oranda da kirlenen bilgi kaynaklarının yönetimini daha da önemli hale getirmektedir.

Bu çerçevede çalışmada bilgi kuramının ve bilgi hizmetlerinin gelişimi anlatılmakta, modern kurumlarda iş süreçlerinde iletişim, doğrulama ya da karar verme sürecinde bilginin nasıl kullanıldığı, bilginin kurumsal sistemlerde etkin yönetimi, güvenliği, gizliliği ve korunması, kullanılabilirliği, kanıt niteliği ve inkâr edilememe konularındaki gelişmeler, geliştirilen uygulamalar değerlendirilmektedir.

Araştırmanın saha çalışmaları betimsel yöntem ve uluslararası literatürde eylem araştırmaları (action research) olarak geçen yönteme dayanılarak gerçekleştirilmiştir.

Çalışma kapsamında dile getirilen başlıklarda mevcut koşulları analiz edebilmek için, ülkemizde bilgi hizmetleri alanında çalışanlar ve öğrencilerden oluşan 236 kişiye uygulanan anketin sonuçları değerlendirilmektedir. Bu kapsamda ilk bölümde, deneklerin kişisel ve kurumsal iletişim ve bilgi edinme ortamları, kişilerin bilgi arama davranışları, bilgi-medya okuryazarlığına bakış açıları ele alınmıştır. İkinci bölümde, bilgi gereksinimleri ve bilgi arama davranışları; e-devlet hizmetleri, vatandaşlık işleri, sosyal ve kültürel faaliyetleri ve hobiler başlıkları altında internet arama motorları, radyo ve televizyon kanalları, sosyal medya ve bilgi merkezlerinin kullanımı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümü bilgi güvenliğine ayrılmıştır. Bu kapsamda bilgi güvenliği ihaleleri ile karşılaşıldığında nasıl hareket edildiği, şifrelerin ve parolaların nasıl belirlendiği, ne sıklıkla güncellendiği, şüpheli sayılabilecek bankacılık vb. e-postalarına karşı davranışlar ve bilişim hukukuna ilişkin ilkelere ne oranda uyulduğu sorgulanmıştır.

Alternatif Gerçekler ve Sahte Haberler
Gerçek Ötesi Çağda Bilgi ve Medya Okuryazarlığının Artan Önemi

Halise Şerefoğlu Henkoğlu

Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye,
halise.serefoglu@adu.edu.tr

Gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ile bilginin elektronik ortama taşındığı ve bu ortamda yer alan bilgi miktarının her geçen gün katlanarak arttığı günümüzde; doğru ve güvenilir bilgiye erişebilme becerisi insanoğlunun varoluşundan bu yana her daim önemli olmakla birlikte önemi giderek daha fazla hissedilir bir beceri haline gelmiştir. 2016 yılında Oxford Sözlüğü tarafından yılın sözcüğü olarak "gerçek ötesi" kavramının seçilmesinin ardından bilginin doğruluğunun sorgulanması konusunun ön plana çıktığını ve "sahte haber" ve "alternatif gerçekler" adı ile iki yeni kavramın bilgi yönetimi disiplini başta olmak üzere birçok alanda tartışılan kavramlar haline dönüştüklerini söylemek mümkündür. Kamuoyunun oluşturulmasında duyguların ve öznel inanışların nesnel gerçeklikten daha etkili olması şeklinde tanımlanan gerçek ötesi kavramı; alternatif gerçekler ve sahte haberler maskesi altında yanlış ve yanıltıcı bilginin doğrunun kendisi gibi kurgulanarak sunulduğu, herkesin kendi doğrusunu ve gerçekliğini savunduğu ve kişisel görüşler ile çelişen bilgilerin yanlış olarak kabul edildiği bir döneme tanıklık edilmesine neden olmuştur. Bu durum, bir yandan güvenilir bilgi kaynaklarına erişim ve erişilen bilginin doğruluğunun sorgulanması becerilerinin önemini arttırırken diğer yandan da bilginin toplumsal yaşamı şekillendiren ve toplumsal olaylara yön veren temel unsur olduğu gerçeğini de karşımıza çıkarmaktadır. Yaşanılan bu gelişmeler doğrultusunda; gerçek bilgi ile sahte bilginin ayrımını yapabilme becerisinin yanı sıra bilgi ve iletişim teknolojilerini doğru ve etkin bir şekilde kullanabilme becerileri üzerinde şekillenen bilgi ve medya okuryazarlığı, içinde bulunduğumuz çağda yetişen her birey için bir seçenek değil, adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmada; gerçek ötesi kavramı ile birlikte bilgi yönetimi disiplini başta olmak üzere birçok alanda tartışmaların odak noktası haline gelen bilginin doğruluğunu sorgulama konusu ve bu tartışmalar çerçevesinde önemi bir kez daha ortaya konulan bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı kavramları incelenmiştir. Çalışmanın, bilgi profesyonelleri ve bilgi merkezleri başta olmak üzere doğru ve güvenilir bilgiye erişimin önemi konusunda toplumsal farkındalık oluşturmada ve bireylere bilgi ve medya okuryazarlığı becerilerini kazandırmada sorumluluk sahibi kişi ve kuruluşlarca konuya ilişkin yapılacak çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Sosyal Medya Kullanımında Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı ve Gerçek Ötesi Çağı'nda Bilgi Uzmanlarının Rolü

Müge Yılmaz

Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, ylmzmg@gmail.com

Oxford Sözlüğü (2017) 2016'da yılın kelimesi olarak "post-truth"u (gerçek ötesi) seçmiştir. Bu çalışma ile yankı fanusları (echo chambers) içerisine hapsolan bireyleri temsilen gerçek ötesi çağı olarak adlandırılan 2016 ve sonrası dönemin anlaşılabilmesi için sosyal medya üzerinden kuramsal bir tartışma yapmak hedeflenmektedir. Bu kuramsal tartışma kapsamında ise kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı benimsenmektedir. Bireylerin kullanımlar ve doyumlar yaklaşımıyla sosyal medyayla ne yaptığı ve sosyal medyayı neden kullandığı üzerinde durulacaktır. Bireylerin doyum elde etme ihtiyaçlarının gerçek ötesi çağının oluşumundaki etkisi üzerine bir tartışma yürütebilmek için literatüre ve haber metinlerine başvurulurken; sosyal medyadaki, filtre baloncukları (filter bubbles) ve yankı fanuslarının enformasyonun toplanması ve hakikatin kurulumundaki etkilerine değinilecektir. Tüm bu bilgiler doğrultusunda medyadaki etki çalışmaları temel alınarak tarihsel bir süreç içerisinden kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı serimlenecek, gerçek ötesi çağı ile arasındaki bağlara değinilecek ve son olarak IFLA'nın çalışmalarından örneklerle bilgi uzmanlarının gerçek ötesi çağındaki sorumluluklarından ve çözüm önerilerinden bahsedilecektir.

Gerçek Ötesi Bilgi

Kütüphanecilerin Bilgi, Medya ve Eleştirel Okuryazarlık ve Eğitimi Üzerindeki Etkileri ve Önemi

Güler Demir

Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, Türkiye, gulerdemir2009@gmail.com

Gerçek ötesi (post-truth) kavramı, kişisel, öznel amaç ve kaygıların, nesnel, bilimsel olgu ve açıklamaların önüne geçmesini; onları gölgelemesini ifade eden bir kavramdır. Anılan durumun, insanlığın varoluşuna koşut biçimde her zaman var olduğunu düşünmek olası da olsa, İnternet, yeni medya ve ilişkili teknolojilerin bilgi ve haberleri hızla yayan; mekân ve benzeri sınırlamaları önemsizleştiren yapısı, gerçek ötesi bilgi ve haberlerin etkilerini daha da çok yaymış, genişletmiştir. Gerçek ötesi bilgi ve haberler, politik, pragmatik, çıkar odaklı hedefler, statükoyu koruma kaygısı ve benzeri hangi nedenlerle gelişirse gelişsin, birey ve toplumların yanlış ve / veya yanlı bilgilendirilmesine neden olmakta, toplumsal ve bilimsel gelişmenin önünü tıkamaktadır. Etik bağlamda da düşündürücü olan bu durumun en fazla etkilediği alanlardan biri bilgi bilim / kütüphanecilik alanıdır. Bilgi ve bilgi kullanıcısı arasında anahtar işlevi gören bilgi bilimciler / kütüphanecilerin bu duruma karşıt duruş sergilemesi, mesleki olduğu kadar insan hak ve özgürlükleri ile demokrasinin korunması anlamında da önemli bir sorumluluktur. Yerli ve yabancı literatüre dayanan bu kuramsal çalışmada, gerçek ötesi bilgi ve haberlerin, gerçek olanlarından ayıklanması ve yayılımının önlenmesi için gereken önlem ve çözümlerin neler olduğu sorgulanmaktadır. Çalışmada genel olarak varılan sonuç, bilgi ve medya okuryazarlığı ile eleştirel okuryazarlığın ve bu bağlamda verilecek eğitimin, anılan sorunun çözümünde temel yapı taşlarını oluşturmasıdır. Bu bağlamda özellikle kütüphanecilerin önemli düzeyde sorumluluğu bulunmaktadır.

6. Oturum

6th Session

Kütüphanecilikte Yeni Bir Yaklaşım
Etkin Kütüphane

Şerife Senem Güneysu Akgün ve Serhat Açar

İstanbul Kültür Üniversitesi, Türkiye, {s.akgun, s.acar}@iku.edu.tr

Kütüphaneleri daha çok tek tipleşmiş çalışma alanları olarak gören kütüphane kullanıcılarının, teknolojik ve sosyolojik gelişmelerin etkisiyle, bilgi edinim eylemlerinin çeşitlendirilmesini talep eden, bilgi kuşağı profili etkin kütüphane kullanıcılarına dönüştüğü gözlemlenmiştir. Günümüzde hızla farklılaşmakta olan etkin kütüphane kullanıcısının alışkanlıkları, kütüphanelerin etkileşimli, sosyal ve etkin mekânlara evrilmesi gerekliliğini ve kütüphanecilikte yeni yaklaşımları zorunlu kılmıştır. Bu yaklaşımların temelinde, kütüphanesine dokunmak ve direkt yoldan iletişimde olmak isteyen etkin kütüphane kullanıcısının karmaşık talep ve gereksinimleri yer almakta, kütüphane mekânlarının bu kullanıcılar tarafından bilgiye erişimde, sosyalleşmede, dinlenmede ve iletişim kurmada merkezi ortamlar olarak algılanması hedeflenmektedir. Çalışmada kütüphanecilere bu beklentiler doğrultusunda düşen görevler değerlendirilmiş, kütüphanecilerin mesleki tecrübe ve bilgi birikimlerini nasıl bir doğrultuda geliştirmeleri gerektiği sorusuna yanıt aranmıştır.

Eski kuşak kütüphane ortamlarını verimsiz bulan ve / veya kütüphane mekânlarını kaygılı birer ortam olarak görmekte olan kullanıcı profili için kütüphanelerin cazibe merkezi haline gelmesini amaçlayan bu çalışma, kütüphanelerin etkin birer mekân olarak algılanmasını sağlamaya yönelik faaliyetleri, örnek olaylar çerçevesinde incelemektedir.

Bilgi Hizmetlerinde Yenilikçi Yönetim

Mustafa Bayter

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye,
mbayter@hotmail.com

Yenilikçilik kavramı yeni ve değişik bir şey yapmak, yenileşmek, başkalaşmak anlamında kullanılan Latince "innovatus" fiilinden türetilmekle birlikte, son yıllarda özellikle bilim ve teknoloji dünyasında ön plana çıkan, bilgi ve teknoloji çağının birbiriyle etkileşimli bir şekilde yaşanması sonucunda önemini her geçen gün arttıran ve Türkçe'de yenilikçilik, yenilenme ve yenileşim gibi karşılıklar bulan bir kavram olarak dikkat çekmektedir. Yenilikçilik, bilgi merkezlerinin kendini sürekli olarak yenileştirme ve değiştirme yeteneğini de yükseltecektir. Bilgi merkezlerinin bilgi toplumunun lokomotifi olması ve bilgi merkezlerinin gelecekte de önemini sürdürmesi için topluma ulaşacak yenilikçi hizmetlere ihtiyaç vardır. Toplumsal gruplara yönelik hizmetler "yenilikçi" olmak durumundadır. Her grubun özelliğine göre hizmet üretmek yaratıcılığı gerektirir. Kurumların yönetsel yaklaşımları, yenilikçiliği ve bilgi üretimini birleştirecek stratejilere yöneltmektedir. Bilgi merkezlerinde sunulan standart hizmetlere yeni hizmetler, yeni sunum yolları eklenmelidir. Ancak böylece yenilikçilik, düşünce ve yenilikçi bir anlayış içinde gerçekleştirilebilir. Yenilikçilikte başarının anahtarı, yenilikçiliği kurum kültürü ve stratejisinin bir parçası yapabilmektir. Kullanıcıyı cezbetmek ve kurumsal varlığı sürdürebilmek açısından yenilikçilik yaklaşımının önem kazandığı, bu yaklaşım neticesinde ortaya çıkacak yenilikçi hizmetlerin ise bilgi merkezlerinin kullanım, etki, tanınırlık, kabul görme, örnek alınma vb. oranlarını arttıracağı göz ardı edilmemelidir. Bu çalışmada, bilgi merkezlerinde yenilikçilik yönetimi ele alınmaya çalışılacaktır.

Halk Kütüphanelerinde Kullanıcı Merkezli Yenilikçilik Modeli Önerisi

Erdinç Alaca

Arş. Gör., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye,
alacaerdinc.61@hotmail.com

Halk kütüphaneleri kapsamında oluşturulacak teorilerin ve bu teorilere bağlı olarak ortaya çıkacak yenilikçi hizmet modelinin / modellerinin kuşkusuz kurumsal varlığın devamını ve yenilikçi hizmetlerin sürekliliğini sağlayacak bir anlayışla şekillendirileceği açıktır. Çalışma kapsamında, halk kütüphaneleri açısından kullanıcı merkezli bir yenilikçilik model önerisi ortaya koymak amaçlanmıştır. Halk kütüphanesi hizmetleri kapsamında geliştirilmesi planlanan yenilikçilik modeli yaklaşımına ilişkin nitel veriler değerlendirilmiş olup konu teorik açıdan incelenmiştir. Türkiye'de bulunan bütün halk kütüphaneleri çalışmanın kapsamına dâhil edilmiş, konu itibariyle; halk kütüphanelerinde yenilikçi hizmet geliştirme konusunda hangi modeller göz önünde bulundurulabilir? Halk kütüphanelerinde yenilikçi hizmet geliştirme konusunda en uygun model hangisidir? Halk kütüphanelerinde yenilikçi hizmet geliştirme konusunda tercih edilecek en uygun model halk kütüphanelerine nasıl uyarlanabilir? Yenilikçi hizmet modeli geliştirmenin Türkiye'deki halk kütüphaneleri açısından önemi nedir? Yenilikçiliğin yayılması nasıl sağlanabilir? Yayılmayı etkileyen faktörler nelerdir? Yenilikçiliğin benimsenmesi nasıl sağlanabilir? Benimsenmeyi etkileyen faktörler nelerdir? Yenilikçiliği benimseme kategorileri nelerdir? Benimsemeyi etkileyen faktörler nelerdir? sorularına yanıt aranmıştır. Türkiye'de, halk kütüphanelerinde yenilikçi hizmet geliştirme konusunda herhangi bir yol haritasının bulunmayışı, yenilikçiliğin daha çok kişisel girişimlerle ve belirli coğrafyalarda ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu durum, yenilikçilikte sürekliliği, dolayısı ile kurumsal devamlılığı da engellemektedir. Geliştirilecek yenilikçi hizmet modeli, gerek kurumsal gerekse bireysel açıdan kütüphane ve kütüphanecilerin sürecin hangi aşamasında olduklarını, yeterliliklerini, eksiklerini görmelerine olanak tanıyacağı gibi yenilikçilik üzerine daha sağlam düşünebilmeyi ve kısa sürede uygulamaya geçebilmeyi de mümkün kılacaktır.

Makerspace: Kütüphanelerin Yeni Hizmet Türü

Ayşenur Güneş

Arş. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Türkiye, akbulutaysenur@gmail.com

Kütüphanelerin hizmet ilkeleri arasında kaynaklara ve teknolojilere erişim bulunmaktadır (Burke, 2014). Bu sebeple kütüphanelerin makerspace hizmetini sunması aslında yeni teknolojileri ve yeni kaynakları sağlaması yani bir anlamda kütüphanelerin hizmet anlayışını geliştirmesi ve hizmet türlerini genişletmesi anlamına gelmektedir.

Makerspace, öğrencilerin düşünme, yaratma ve paylaşma becerilerini güdülemek ve daha fazla STEM aktivitesini eğlenceli bir ortamda, kütüphaneci ve öğretmen işbirliği çerçevesinde sunmak için ideal bir ortamdır (Julian ve Parrott, 2017, s. 14). Üniversite düzeyinde de kütüphaneler eleştirel düşünmeyi ve öğrenmeyi zaten besledikleri için, makerspace hizmeti akademik kütüphanelerin bir parçası olmalıdır. (Julian ve Parrott, 2017, s. 14).

Bu çalışmada amaçlanan, makerspace hizmetinin kütüphane hizmetleri arasında neden sunulması gerektiğini vurgulamak ve kütüphane türleri içerisinde bu hizmetin yerini ve önemini belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için belgesel tarama yöntemi ile birlikte, yurtdışında bu hizmeti sunan birkaç kütüphane örneği incelenecektir. Birey-toplum-ülke anlayışından yola çıkarak; bireye sunulacak her katkının, toplumun gelişimine etki edeceği ve bunun sonucunda da ülkemizin şimdi ve gelecekteki stratejik hedeflerine ulaşması açısından önemlidir. Özellikle ülkemizin hedefleri ve stratejik planları incelendiğinde (Vizyon 2023, Kültür Bakanlığı Stratejik Hedefleri, vb.) kütüphanelerde sunulması düşünülen bu hizmetin ülkemiz hedefleri ile de uyumlu olduğu gözlenmektedir. Bu bağlamda bireylere sunulacak nitelikli ve yaratıcı kütüphane hizmetleri ülkemizin gelişimi konusunda önemlidir. Kütüphanelerde bu hizmetin yer almasıyla birlikte kütüphane anlayışı ve algısı değişecektir. Kütüphaneler geleneksel hizmet anlayışından kurtularak çağın gereklerine ayak uyduracaktır.

Kaynakça

Burke, J. J. (2014). *Makerspaces: A practical guide for librarians (Vol. 8)*. Londra: Rowman & Littlefield.

Julian, K. D. ve Parrott, D. J. (2017). Makerspaces in the library: Science in a student's hands. *Journal of Learning Spaces, 6*(2), 13-21.

7. Oturum

7th Session

Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bağlamında Göç Olgusu ve Halk Kütüphaneleri

Tubanur Büyükçolpan[1] ve Bülent Yılmaz[2]

[1] *Arş. Gör., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye, tbuyukcolpan@ybu.edu.tr*

[2] *Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, byilmaz@hacettepe.edu.tr*

Göç konusu, 21. yüzyılın en önemli sorunlarından biri haline gelmiştir. Göç küresel düzeyde çözüm arayışlarına konu olmasının yanı sıra özellikle göç alan ülkeler ve göçmenler ile ilgili sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda politikalar geliştirme ve girişimlerde bulunma yolunu da gündeme getirmiştir. Diğer yandan, göç olayları ülkelerin demografik yapısını değiştirirken, bireylerin göç ettikleri toplumlara uyum süreçleri ciddi sorunlar yaratmaya başlamıştır. Farklı bir sosyal yapıdan, farklı dilden ve görüşten insanların bir arada uyum içerisinde yaşayabilmeleri konusu ulusal ve uluslararası pek çok kuruluşu bu konu üzerinde stratejiler üretmeye ve çalışmalar yapmaya yöneltmiştir. Bu durum ise, süreçte etkin rol oynayacak mekanizmaların öncelikle toplumun her kesimine hizmet etme misyonuna sahip olmasını gerektirmektedir. Toplumsal dâhil etme (içe alma-inclusion) sürecinde hem toplum ile yakın ilişkili ve tecrübeli hem de çeşitliliği yaşatabilme gücüne sahip, güvenilir bir toplumsal yapı ihtiyacı duyulmaktadır. Bu ihtiyacı en akılcı şekilde karşılayan kurumların başında halk kütüphaneleri gelmektedir. Halk kütüphaneleri, küresel ölçekte bireyler tarafından en çok güvenilen kuruluşların başında yer alarak sosyal dâhil etme ortamına katkıda bulunmakta ve hayat boyu öğrenmeyi gerçekleştirmeyi misyon edinerek bireylerin doğal bir öğrenme merkezi işlevi görmektedir. Bu noktada, hiçbir toplumun geride kalmaması ve kalkınması amacıyla yola çıkan BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH), halk kütüphaneleri ile aynı amaçları içermektedir. Bu amaçla, SKH'nin gerçekleştirilebilmesi hususunda halk kütüphaneleri sosyal dâhil etme ile ilgili çeşitli çalışmalarda bulunmaktadır. Bu doğrultuda çalışmamızın amacı, Türkiye'deki halk kütüphanelerinin göçmen ve mültecilere sunduğu hizmetleri, toplumsal dâhil etme konusunda incelemek ve iyi uygulama örneklerini tespit etmektir. Belirlenen bilgi hizmetleri, BM 2030 SKH bağlamında değerlendirilecektir. Araştırmanın problemi, "halk kütüphaneleri, göçmen ve mültecilerin toplumla bütünleştirilebilmeleri için hangi uygulamaları gerçekleştirmektedir?" şeklinde formüle edilmiştir. Bu

doğrultuda betimleme yöntemi ile yapılacak bu araştırma, bazı sorulara cevap aramaktadır.

Bu sorular şunlardır:

1. Halk kütüphanelerinin kullanıcılarına sunduğu / sunması öngörülen bilgi hizmetlerinin BM 2030 gündemi ile ilişkisi nedir?
2. Mülteci ve göçmenlerin topluma dâhil edilmesi sürecinde halk kütüphanelerinin rol ve sorumlulukları nelerdir?
3. Göçmen ve mültecilerin topluma entegre edilmesinde halk kütüphanelerinin uyguladığı iyi örnekler nelerdir?
4. Halk kütüphaneleri, BM 2030 SKH doğrultusunda, mülteci ve göçmenler toplumsal entegrasyon sürecinde kendilerini nasıl geliştirmelidir?

Betimleme yöntemi ile gerçekleştirilecek bu araştırmanın evrenini, Türkiye'de bulunan tüm halk kütüphaneleri oluşturmaktadır. Göçmen / mülteci kullanıcılara ilişkin istatistiksel verileri kayıt altına alan halk kütüphaneleri, bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Veri toplama tekniği olarak, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılacaktır. Araştırma kapsamında, göçmen ve mültecilerin toplumsal entegrasyonu alanında faaliyetler yürüten halk kütüphanelerinden iyi uygulama örnekleri, göçmen / mültecilere yönelik sunduğu bilgi hizmetleri ve eğitim programları açısından incelenecektir.

Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vakıf Üniversitesi Kütüphanelerinde Çalışan Kütüphanecilerin İş Doyumuna Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma

Ayşe Oktan[1] ve Mehmet Çetin[2]

[1] *Öğr. Gör., Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC, ayse.oktan@neu.edu.tr*

[2] *Gümüşhane Üniversitesi, Türkiye, mehmetcetin@gumushane.edu.tr*

Kütüphanecilik, toplumun bilgi ihtiyacını karşılamakta olan bir meslek ve bir bilim dalıdır. Kütüphanelerin tarihsel süreç içerisinde gelişen ve değişen yapısıyla kütüphanecilik mesleği ortaya çıkmış ve bilginin üretimine bağlı olarak geçmişten günümüze varlığını sürdürmüştür.

İş doyumu ise çalışanların işlerine karşı oluşan duygular ve bu duygular sonucu meydana gelen davranışlar arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışmaktadır. Diğer bir ifade ile çalışanın işten duyduğu memnuniyeti ifade eden iş doyumu, günümüzde örgütleri hedeflerine ulaştırmada çok önemli bir unsur haline gelmiştir.

Bu çalışmada iş doyumu kavramı üzerinde durularak kütüphanecilik mesleği ele alınmış ve kütüphanecilik mesleğini icra eden kütüphanecilerin iş doyumları üzerine bir araştırma yapılmıştır. Çalışma yapılırken bir örneklem kümesi belirlenmiştir. Bu örneklem içerisinde Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yer alan vakıf üniversitesi kütüphanelerinde çalışan kütüphaneciler yer almaktadır.

Çalışmanın amacı, JSS İş Doyumu Ölçeği ile kütüphanecilerin iş doyumunu ölçmek ve karşılaştırmalı bir değerlendirme yapmaktır. Çalışma, Türkiye Cumhuriyeti'nde yer alan vakıf üniversiteleri kütüphanelerinde çalışan Kütüphanecilik Ana Bilim Dalı, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Arşivcilik Bölümü, Dokümantasyon ve Enformasyon Bölümlerinden mezun olan kütüphanecileri kapsarken Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ise belirtilen alanlarda mezun sayısının az olması nedeni ile vakıf üniversitelerinde çalışmakta olan bütün kütüphane çalışanlarını kapsamaktadır. Araştırma betimleme yöntemine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Hipotez geliştirilmiş ve bir hedef evrenine karar verilerek örneklem çevresi oluşturulmuştur. Örnekleme alınan katılımcılara JSS İş Doyumu Ölçeği uygulanmıştır. Araştırma kapsamında anket katılımcılarının demografik ve iş doyumu ölçekleri değerlendirilmiş ve iki ülke arasında karşılaştırma yapılmıştır.

Kütüphane Afet Yönetiminde Coğrafi Bilgi Sisteminin Kullanımı

Alpaslan Hamdi Kuzucuoğlu

Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye, alpkuzucuoglu@gmail.com

Acil durumlar ve afetler insanların yaralanması ve / veya ölümü, maddi varlıkların ise hasara uğraması ve / veya tamamen yok olması ile sonuçlanacak etkiler bırakır. Çevre kirlenmelerine yol açar ve kurumların prestij kayıpları ile sonuçlanacak olumsuz sonuçların doğmasına neden olur. Kütüphane binaları da bu olumsuz sonuçlardan; bulunduğu konum, kütüphane binasının hasar görebilir bir koşulda bulunması, dermelerin ve yapısal olmayan malzemelerin kırılgan bir yapıda olması gibi pek çok faktör nedeniyle etkilenir. Bu olası olumsuz etkilerin en aza indirilmesi ya da tamamen yok edilebilmesi amacıyla afet öncesinde tedbirler alınmalıdır. Kütüphane binalarında Afet Yönetiminin Risk Yönetimi safhasında yapılacak "Hazırlık" ve "Zarar Azaltma" çalışmaları kullanıcılar, çalışanlar, binalar, dermelerin en az zararla afetin üstesinden gelmesini sağlayacaktır. Çalışmada, bir kütüphanenin olası bir afetle yüzleştiğinde hızlı müdahaleyi sağlayacak tedbirlerin hızlı bir şekilde mobilize edilmesini sağlayacak bilgilerin coğrafi bilgi sistemleri (CBS) üzerine işlenmesi amaçlanmıştır. Bu surette en doğru ve etkin bilginin afet öncesi durumda da bilinçlendirme ve tatbikat çalışmalarına katkı sağlaması hedeflenmiştir. Yöntem olarak çalışma evreni İstanbul'un Anadolu yakasındaki İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı kütüphaneler seçilmiş, bu kütüphanelere en yakın hastaneler, itfaiye istasyonları ve hidrantlar CBS üzerine işlenmiştir. Bilgisayar ortamında çalışma alanına ait veriler sayısal haritalara işlenmesi için bir CBS yazılımı olan ArcGIS Online kullanılmıştır. Çalışmanın kapsamını söz konusu kütüphanelerde bulunan çalışanları, yöneticileri ve afet harici planları kapsamındaki paydaş kuruluşların yetkilileri oluşturmuştur. Bulgularda, kütüphanelerin itfaiye istasyonları, hidrantlar ve hastaneler gibi önemli acil hizmet sağlayıcılarından uzaklıkları açısından değerlendirildiğinde risk haritaları elde edilmiştir. Bu risk haritalarına göre alınacak tedbirler önerilmiştir. Bu çalışmada önceden alınacak tedbirler sadece üç parametreyle sınırlı kalmış olsa da, hazırlanmış olan mevcut altlığın üzerine pek çok parametrenin katmanlar halinde ilave edilebilmesine olanak bulunmaktadır.

Kütüphane Deneyiminin Haritalandırılması

Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kütüphanesi Örneği

Ramazan Çağrı Acar[1] ve Turgay Baş[2]

[1] *Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, cagri_acar_@hotmail.com*

[2] *Öğr. Gör. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, turgaybas@hacettepe.edu.tr*

Çalışmanın amacı kütüphanelerin fiziksel açıdan kullanılabilirliğini ve verilen hizmetlerin kalitesini değerlendirebilmek için kullanıcı deneyimini haritalandırmak ve bu doğrultuda Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kütüphanesi örneğini incelemektir. Bu kapsamda bilişsel iş adımları, gözlem ve görüşme teknikleri kullanılarak kullanıcıların kütüphane deneyimlerinin incelenmesi, bu deneyimin bir yolculuk haritası haline getirilmesi ve kullanıcı deneyimini olumsuz etkileyecek unsurların belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada Hacettepe Üniversitesi Kütüphanesi örnek olarak ele alınmış ve söz konusu teknikler kullanılarak değerlendirilmiştir. Bilişsel iş adımları yöntemi "uzman katılımcı" rolüyle araştırmacı tarafından uygulanırken gözlem ve görüşme teknikleri için Hacettepe Üniversitesi lisans öğrencilerinden oluşan toplam 25 kişilik bir kullanıcı grubuyla çalışılmış ve veri toplama süreci bu şekilde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma sonrasında ortaya çıkarılan kullanıcı deneyimi haritası hem kullanıcılara verilen hizmetlere ait iş süreçlerini genel hatlar itibariyle görebilmeyi hem de bu süreçlerde yaşanan sıkıntıları önem ve sıklık derecesine göre inceleyebilmeyi sağlamaktadır. Kütüphanelerin fiziksel yapısını ve hizmetlerini değerlendirmek için kullanılacak bu yöntem kullanıcıların kütüphane deneyimlerine ilişkin bütüncül bir resim sunacak ve kütüphane hizmetlerinin iyileştirilmesi konusunda kurumlara katkı sağlayacaktır.

YAZAR DİZİNİ / AUTHOR INDEX

A
Acar, Ramazan Çağrı 50
Açar, Serhat 40
Akkaya, Mehmet Ali 14, 29
Alaca, Erdinç 22, 42
B
Baş, Turgay 50
Bayter, Mustafa 41
Becker, Peter 11
Büyükçolpan, Tubanur 46
C-Ç
Charles, Leslin H. 10
Cibaroğlu, Mehmet Oytun 8
Çakmakkaya, İlker 24
Çetin, Mehmet 48
D
Dalkir, Kimiz 1
Demir, Güler 37
E
Ekici, Selda 17
G
Gevheroğlu, Emine Pınar 18
Gökkurt Demirtel, Özlem 16
Güneş, Ayşenur 43
Güneysu Akgün, Şerife S. 40
H
Hashempour, Leila 12
Henkoğlu, Türkay 23
I-İ
Işık, Demet 16
İpekçi, Serkan 32
K
Kuzucuoğlu, Alpaslan Hamdi 49
Külcü, Özgür 22, 34
O-Ö
Odabaş, Hüseyin 29
Oktan, Ayşe 48
Öztekin, Özge 31
S
Seadle, Michael 2
Şerefoğlu Henkoğlu, Halise 35
T
Tuncalı Yaman, Tutku 9
Türkoğlu, Tanol 3
U
Uzun, Can 24
Y
Yalçınkaya, Bahattin 25
Yıldırım, Banu Fulya 19
Yılmaz, Bülent 18, 46
Yılmaz, Müge 36
Yılmaz Şentürk, Elif 28

ISBN: 978-975-491-479-5

imcw2018.bilgiyonetimi.net
by2018.bilgiyonetimi.net

Bu etkinlik **TÜBİTAK** tarafından desteklenmektedir.